

Sygn. akt: I C 1218/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Szczytnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Małgorzata Banaszewska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Monika Nalewajk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 08 marca 2018 roku w S.,

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.,

przeciwko T. B.,

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Szczytnie w dniu 12 lipca 2017 roku w sprawie I (...)i oddala powództwo,

II. zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej w B. na rzecz pozwanej T. B. kwotę 813 (osiemset trzydzieści) złotych tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych wraz z podatkiem VAT w wysokości 138 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu

Sygn. akt I C 1218/17

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł pozew przeciwko T. B., w którym domagał się zasądzenia 3.300,44 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że pozwana zobowiązała się poprzez podpisanie w dniu 25 marca 2010 roku weksla do zapłaty w dniu 21 sierpnia 2014 roku kwoty wskazanej na wekslu w wysokości 10.635,44 złote. Poprzednik prawny powoda wezwał w dniu 11 sierpnia 2014 roku pozwaną do wykupu weksla. Pozwana wpłaciła na konto powoda kwotę 7.335 złotych, jednak zaprzestała spłacania reszty roszczeń. (...) Sp. z o.o., widniejąca jako remitent na wekslu, w okresie od września 2014 roku do marca 2015 roku przeszła restrukturyzację polegającą na podziale przez wydzielenie do (...) Sp. z o.o. , a następnie połączeniu (...) Sp. z o.o. z (...) S.A. Powód jest spółką, na którą przeszła m.in. dochodzona pozwem wierzytelność wekslowa. (...) Sp. z o.o. wstąpiła w prawa (...) Sp. z o.o. wynikające z podpisanego przez pozwaną weksla na podstawie umowy przelewu wierzytelności wekslowej zawartej w dniu 18 grudnia 2014 roku i wydania dokumentu weksla. Następnie doszło do połączenia (...) Sp. z o.o. z (...) S.A. na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. I powód wstąpił we wszystkie prawa przysługujące (...) Sp. z o.o.

Pozew pierwotnie był skierowany również przeciwko W. B., jednakże z uwagi na śmierć wymienionego, która miała miejsce 25 grudnia 2011 roku Sąd Rejonowy w Szczytnie postanowieniem z dnia 30 marca 2017 roku odrzucił pozew przeciwko W. B. (sygn. akt I (...)) i w dniu 12 lipca 2017 roku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym w całości uwzględnił żądanie pozwu (sygn. akt I(...))

Pozwana T. B. w ustawowym terminie wniósł zarzuty od nakazu zapłaty podnosząc zarzut spełnienia świadczenia w całości.

Powód w odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w części tj. co do kwoty 1.400,44 złote wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. W pozostałej części tj. do kwoty 1.900 złotych powód cofnął powództwo zrzekając się jednocześnie roszczenia wskazując, że pozwana w toku postępowania uiszczała na jego rzecz kwotę 1.900 złotych. Nadto, powód domagał się zasądzenia od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pełnomocnik pozwanej ustanowiony na jej wniosek z urzędu w piśmie z dnia 11 stycznia 2018 roku podtrzymał stanowisko pozwanej domagając się uchylenia nakazu zapłaty w całości i oddalenia powództwa. Pozwana wskazała, że spłaciła całą zaciągniętą pożyczkę wraz z odsetkami i brak jest obecnie podstaw do uiszczenia przez nią na rzecz powódki dalszych kwot, których zasadność oraz wysokość nie zostały w żaden sposób wykazane przez pozwaną.

W uzasadnieniu pisma pozwana wskazała, że powódka nie wykazała na jakiej podstawie obliczyła wysokość dochodzonego roszczenia, w tym koszty windykacji, monitów, które nie wynikają z zawartej umowy pożyczki wobec czego ich spłata nie mogła być zabezpieczona wekslem. Nie wskazała również na jakiej podstawie dochodzi kosztów związanych z umową ubezpieczenia pożyczki, wysokości tych kosztów oraz podstaw do dochodzenia tych kosztów poprzez wystawienie weksla. Wskazała, że umowa pożyczki zawiera niedozwolone postanowienia umowne, które nie wiążą pozwanej. Umowa pożyczki z dnia 24 marca 2010 roku została zawarta przez strony w ramach standardowo stosowanych wzorców umów oraz ogólnych warunków umów, które pozwana zaakceptowała nie mając wpływu i możliwości negocjowania jej poszczególnych warunków. Taki charakter miały m.in. postanowienia umowy dotyczące ubezpieczenia pożyczki, które przewidywały, że pożyczkobiorca jest obowiązany do zabezpieczenia spłaty pożyczki poprzez wyrażenie zgody na objęcie go ochroną ubezpieczeniową. Składka ubezpieczeniowa przy zawieraniu umowy wynosiła 3.631 złotych, a przy każdym odnowieniu dodatkowo kwotę 1.724 złote. Powódka na rzecz pozwanej wypłaciła tytułem pożyczki łącznie kwotę 8.072 złote, zaś suma potrąconych składek na ubezpieczenie wynosiła 7.079 złotych. Powódka domagała się ich zwrotu od pozwanej, mimo że w żaden sposób nie wykazała, że kwoty te wpłaciła na rzecz (...) Towarzystwo (...) w W.. Nadto, w ocenie pozwanej jako naruszające interesy pozwanej jako konsumenta uznać należy postanowienia umowy przewidujące opłatę za zawarcie umowy pożyczki w wysokości 351 złotych. Powódka w żaden sposób nie wyjaśniła, co mieści się pod pojęciem „opłaty za zawarcie umowy”. Poza tą opłatą powódka doliczyła do kwoty pożyczki również wynagrodzenie za zawarcie umowy.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 24 marca 2010 roku między pozwaną T. B. i jej mężem W. B. a powodem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. została zawarta umowa pożyczki odnawialnej nr (...) - (...). Na mocy tej umowy udzielono pozwanej pożyczki w wysokości 7.020 złotych.

Pozwana – jako pożyczkobiorca – zobowiązała się ponieść:

1. opłatę za zawarcie umowy w wysokości 351 złotych,
2. koszt ubezpieczenia w wysokości 3.631 złotych.

Opłaty te zostały potrącone z kwoty udzielonej pożyczki (7.020 złotych). Do dyspozycji pozwanej została przekazana kwota 3.038 złotych.

Pozwana zobowiązała się zwrócić pożyczkę tj. 7.020 złotych oraz wynagrodzenie umowne w wysokości 2.160 złotych w 36 miesięcznych ratach płatnych do 9-go dnia każdego miesiąca, poczynając od maja 2010 roku, w wysokości po 255 złotych każda rata.

Całkowity koszt pożyczki rozumiany jako suma wszystkich kosztów, które pożyczkobiorca zobowiązał się ponieść w związku z udzieloną pożyczką wynosił 6.142 złote i był równy sumie wynagrodzenia umownego za udzielenie pożyczki (2.160 złotych), opłaty za zawarcie umowy (351 złotych) oraz kosztu ubezpieczenia (3.631 złotych).

W pkt 3.1 załącznika nr 2 do umowy ustalono zasady odnowienia pożyczki, przewidując, że w razie, gdy pożyczkodawca spłaci 24 raty przy pożyczkach z pierwotnym terminem spłaty 36 miesięcy pożyczkodawca może przekazać pożyczkobiorcy kolejną kwotę w wysokości 4.241 złotych. W umowie przewidziano, że z kwoty tej potrącona zostanie składka ubezpieczeniowa z tytułu odnowienia pożyczki tj. kwota 1.724 złote.

Pozwana zobowiązała się zwrócić powodowej spółce jako pożyczkodawcy pożyczkę w ramach odnowienia tj. 4.241 złotych oraz wynagrodzenie umowne za przeprowadzenie odnowienia pożyczki tj. kwotę 1.879 złotych w 24 miesięcznych ratach płatnych w wysokości po 255 złotych każda rata.

Całkowity koszt każdego odnowienia pożyczki rozumiany jako suma wszystkich kosztów, które pożyczkobiorca zobowiązał się ponieść w związku z odnowieniem pożyczki wynosił 3.603 złote i był równy sumie wynagrodzenia umownego za przeprowadzenie odnowienia pożyczki (1.879 złotych), oraz kosztu ubezpieczenia (1.724 złote).

Zabezpieczeniem spłaty zawartej umowy pożyczki był weksel in blanco podpisany w dniu 25 marca 2010 roku przez pożyczkobiorców wraz z deklaracją wekslową.

Dodatkowo pozwana zobowiązała się do zabezpieczenia spłaty pożyczki przez wyrażenie zgody na objęcie ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia zawartej pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. a B. Towarzystwo (...) S.A. V. (...) z siedzibą W.. Pozwana zobowiązała się do pokrycia kosztów opłacenia składki ubezpieczenia należnej z tytułu umowy ubezpieczenia, która to składka miała być opłacona jednorazowo po zawarciu i wypłaceniu kwoty pożyczki. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. – jako ubezpieczający – miał obowiązek przekazać składkę ubezpieczeniową w wysokości 3.631 złotych, a w przypadku podniesienia poziomu zadłużenia w wyniku odnowienia pożyczki w dalszej wysokości 1.724 złote na rzecz B. Towarzystwo (...) S.A. V. (...) z siedzibą W., przy czym pozwana upoważniła (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. do potrącenia kwoty należnej z tytułu zwrotu kosztów ubezpieczenia z kwoty udzielonej pożyczki wynoszącej 7.020 złotych, jak również z kwoty pożyczki uzgodnionej w ramach odnowienia wynoszącej 4.241 złotych.

Zgodnie z zawartą umową pożyczki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. wypłaciła pozwanej kwotę w dniu 26 marca 2010 roku kwotę 3.038 złotych, a następnie w ramach odnowienia w dniach 13 kwietnia 2012 roku i 25 marca 2014 roku kwoty po 2.517 złotych

Zgodnie z pkt 8.4 umowy pożyczki jeżeli pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Pożyczkodawca w takim przypadku miał prawo zgodnie z pkt 12.1 umowy:

- a) naliczyć dla całej kwoty uzgodnionej pożyczki maksymalną wysokość odsetek umownych na poziomie czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP z dnia zawarcia umowy pożyczki i/lub
- b) żądać zapłaty kwoty w wysokości do 20% pozostałej do zapłaty kwoty pożyczki tytułem poniesionych kosztów windykacji nie więcej jednak niż faktycznie poniesione przez pożyczkodawcę koszty tej windykacji i/lub
- c) żądać zapłaty przez pożyczkodawcę kwoty 25 złotych z tytułu wysłania do pożyczkobiorcy wezwania do zapłaty lub innej korespondencji listem poleconym lub przesyłką kurierską i/lub

d) postawić w stan natychmiastowej wymagalności wszystkie zobowiązania pożyczkobiorcy zgodnie z umową pożyczki.

Zgodnie z pkt 6.2 umowy w przypadku gdy pożyczkobiorca zalegał z płaceniem jakiegokolwiek zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki pożyczkodawca miał prawo

na wekslu in blanco wpisać w szczególności kwotę nieprzekraczającą kwoty należnej pożyczkodawcy do zapłaty z tytułu pozostałej niespłaconej części pożyczki, wynagrodzenia umownego oraz z tytułu należności wynikających z umowy, datę i miejsce zapłaty oraz dochodzić swych wierzytelności na podstawie tak wypełnionego weksla.

(dowód: umowa pożyczki odnawialnej nr (...) - (...) k. 138-143, weksel k. 27, deklaracja wekslowa k. 144, p otwierzenia przelewów k. 87-89, potwierdzenie wypłaty odnowienia wraz z kalendarzem spłat k. 90-91)

Zgodnie z umową ubezpieczenia, z której wyciąg stanowił integralną część umowy pożyczki odnawialnej nr (...) - (...) przedmiotem ubezpieczenia było życie i zdrowie ubezpieczonego pożyczkobiorcy. Zakres ubezpieczenia obejmował: śmierć ubezpieczonego oraz całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji ubezpieczonego w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub choroby. Warunkiem objęcia klienta (...) ochroną ubezpieczeniową było zawarcie umowy pożyczki gotówkowej i opłacenie składki

(dowód: załącznik nr 1 do umowy pożyczki, k. 139)

Pozwana w związku z zawartą umową pożyczki odnawialnej dokonała na rzecz powoda i jego poprzednika prawnego łącznie wpłat w wysokości 21.931 złotych

(dowód: karta klienta k. 80-82, dowody wpłaty k. 122-129, aktualna karta rozliczeniowa k. 136-137)

Powód pismem z dnia 29 lipca 2014 roku wezwał pozwaną do dobrowolnej zapłaty wymagalnego zobowiązania w wysokości 171 złotych w terminie do 3 sierpnia 2014 roku.

(dowód: pismo z dnia 29 lipca 2014 roku k. 83)

Pismem z dnia 11 sierpnia 2014 roku powód wypowiedział umowę pożyczki numer (...) zawartą w dniu 25 marca 2010 roku i zawiadomił, że wystawiony przez nią weksel in blanco został wypełniony i w przypadku nieotrzymania zapłaty w ciągu najbliższych 10 dni sprawa zostanie skierowana na drogę sądową. W piśmie wskazano, że na dzień 11 sierpnia 2014 roku zadłużenie pozwanej z tytułu umowy pożyczki nr (...) opiewa na łączną kwotę 10.635,44 złote, w tym:

- a) kwota niespłaconej pożyczki – 8.391 złotych
- b) kwota z tytułu maksymalnych odsetek naliczona zgodnie z art. 359 § 2 (1) k.c. - 211,98 złotych,
- c) kwota z tytułu poniesionych kosztów windykacji – 1.678,20 złotych,
- d) kwota z tytułu opłat za wydane zaświadczenia i kopie umowy oraz wysłanych monitów – 330 złotych,
- e) ustawowe odsetki z tytułu braku spłaty rat w terminie za każdy dzień zwłoki – 24,26 złotych.

(dowód: pismo z dnia 11 sierpnia 2014 roku wraz z dowodem jego nadania, k. 7, k. 84-86)

Na mocy uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. oraz Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. z dnia 12 listopada 2014 r. nastąpił podział (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. w trybie art. 529 § 1 pkt 4 k.s.h. poprzez przeniesienie części majątku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. (spółki dzielonej) w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa na (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. (spółkę przejmującą). W wyniku podziału (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. spółce przejmującej - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. została przypisana m.in. wierzytelność wynikająca z umowy pożyczki odnawialnej nr (...) - (...).

(dowód: wyciąg dokumentu „Porozumienie w sprawie planu podziału” z dnia 23 września 2014 r., k. 64-67, odpis pełny z Rejestru Przedsiębiorców (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B., k. 72-74, odpis pełny z Rejestru Przedsiębiorców (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B., k. 75-79)

Na podstawie umowy cesji wierzytelności wekslowej z dnia 18 grudnia 2014 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. nabył od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. wierzytelność przysługującą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. w stosunku do pozwanej T. B. z tytułu umowy pożyczki oznaczonej numerem (...) - (...) zabezpieczoną wekslem własnym in blanco wystawionym nie na zlecenie przez T. B. w dniu 25 marca 2010 roku.

(dowód: umowa cesji wierzytelności wekslowej z dnia 18 grudnia 2014 roku, k. 9)

Na mocy uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) S.A. z siedzibą w B. (następnie (...) S.A. z siedzibą w B.) i Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. z dnia 3 lutego 2015 r. nastąpiło połączenie (...) S.A. z siedzibą w B. (następnie (...) S.A. z siedzibą w B.) z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. poprzez przeniesienie całego majątku (...) Sp. z o.o. (spółki przejmowanej) na (...) S.A. (spółkę przejmującą).

(dowód: odpis pełny z Rejestru Przedsiębiorców (...) S.A. z siedzibą w B., k. 68-71)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych sprawy powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przed przystąpieniem do oceny zasadności zgłoszonego przez stronę powodową roszczenia należy wyraźnie zaznaczyć, że choć żądanie pozwu oparto na zobowiązaniu wekslowym, to pomimo abstrakcyjności tego żądania, dopuszczalne jest powoływanie się na podstawę faktyczną i prawną stosunku prawnego łączącego strony, w związku z którym wystawiony został ten weksel, co też pozwana w zarzutach do nakazu zapłaty uczyniła. Wobec powyższego, w szczególności wobec abuzywnego charakteru niektórych postanowień umownych, przedmiotem badania w niniejszej sprawie stała się właśnie treść stosunku prawnego łączącego powoda z pozwaną, tj. umowa pożyczki odnawialnej z dnia 26 marca 2010 roku oraz okoliczności jego powstania.

Zawarta przez strony sporu umowa pożyczki, według obowiązującego w dacie zawarcia tej umowy stanu prawnego, jest umową o kredyt konsumencki określoną w art. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2001 o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią tego przepisu przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności (kredytodawca), udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci, a taką umową jest również umowa pożyczka spełniająca warunki z art. 720 § 1 k.c. Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy.

Umowa, będąca źródłem zgłoszonych w pozwie roszczeń, zawarta została w ramach standardowo stosowanych przez powodową spółkę formularzy umowy, które pozwana zaakceptowała, nie mając wpływu i możliwości negocjowania szczegółowych warunków umowy. O ile postanowienia zawartej umowy pożyczki nie naruszają przepisów o kredycie konsumenckim, zarówno co do treści samej umowy, jak i sposobu jej wypowiedzenia, to jednak zapisy tej umowy, w świetle art. 385¹ k.c., stanowiącym o niedozwolonych klauzulach umownych, budzą wątpliwości. Jak stanowi przywołany przepis postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Zgodnie z § 2 przywołanego przepisu jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Za nieuzgodnione indywidualnie uważa się te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca

umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 3 i § 4).

Postanowienia umowy pożyczki łączącej strony niniejszego postępowania nie zostały uzgodnione indywidualnie, albowiem strona pozwana nie miała jakiegokolwiek wpływu na treść umowy. Pozwana mogła bowiem przystąpić do umowy w zaproponowanym jej kształcie bądź jej nie zawierać. Dowodzi tego treść formularza umowy, którym powszechnie posługuje się powodowa spółka w kontaktach z klientami.

W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać m.in. działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (wyrok SA w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 r, sygn. akt VI ACa 771/10).

Odnosząc regulacje zawarte w art. 385¹ k.c. - (...) k.c. na grunt niniejszej sprawy, należy zwrócić uwagę, że niektóre postanowienia zawartej między stronami umowy pożyczki są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu wskazanych przepisów.

W ocenie Sądu, niedozwolonymi klauzulami umownymi są zapisy umowy w zakresie, w jakim obciążają pożyczkobiorcę obowiązkiem uiszczenia składki na ubezpieczenie spłaty pożyczki, obowiązkiem uiszczenia wynagrodzenia umownego oraz jednocześnie odsetek kapitałowych maksymalnych w przypadku wypowiedzenia umowy pożyczki.

Należy podkreślić, że sama możliwość ubezpieczenia umowy jest dozwolona i została przewidziana w ustawie o kredycie konsumenckim. W ocenie Sądu, zrozumiałym i uzasadnionym jest konieczność zabezpieczenia przez powodową spółkę swoich interesów na wypadek śmierci ubezpieczonego czy całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji pożyczkobiorcy w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub choroby. Ubezpieczenie umowy pożyczki na warunkach wynikających z niniejszej sprawy jest jednak przerzucaniem ryzyka, ciężaru i kosztów prowadzenia działalności przez powodową spółkę na pozwaną. Rażąca i to w znacznym stopniu w rozpoznawanej sprawie jest bowiem dysproporcja między kwotą wypłaconej przez powodową spółkę pożyczki w wysokości 3.038 złotych i kolejno w ramach odnowienia po 2.517 złotych, a wysokością składek ubezpieczeniowych, którymi pozwana została obciążona – 3.631 złotych w przypadku pierwszej kwoty pożyczki i w ramach odnowienia po 1.724 złote. Tak wysokie składki stanowią de facto przerzucenie na klientów strony powodowej ryzyka niespłacenia pożyczki. Strona powodowa niewątpliwie udziela pożyczek, co do których ryzyko braku spłaty jest duże. Nie może jednak tym ryzykiem w całości obciążać pożyczkobiorców. Obciążanie tych osób kosztami składki ubezpieczeniowej w wysokości zbliżonej, a nawet przewyższającej, wypłaconą im kwotę jest działaniem nieuczciwym, nierzetelnym i co najważniejsze sprzecznym z dobrymi obyczajami. Zdaniem Sądu, przedmiotowe postanowienia umowne zostały przez pożyczkodawcę zastrzeżone w sposób i wysokości znacznie przekraczającej możliwą do przyjęcia granicę i tym samym należy je uznać za niedozwolone klauzule umowne.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, iż strona powodowa nie przedłożyła jakichkolwiek dowodów wskazujących na okoliczność faktycznego uiszczenia na rzecz B. Towarzystwo (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. żądanej od pozwanej składek ubezpieczenia. Zgodnie z umową pożyczki pożyczkobiorca zobowiązał się do pokrycia kosztów opłacenia składki ubezpieczenia należnej z tytułu umowy ubezpieczenia, jednakże to (...) jako ubezpieczający – zobowiązany był do przekazania tej składki na rzecz B. Towarzystwo (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. Tym samym strona powodowa powinna być w posiadaniu stosownego dokumentu potwierdzającego fakt zapłaty składki ubezpieczeniowej. W toku postępowania powódka nie przedłożyła dowodu przekazania składki ubezpieczenia, mimo że pozwana podważała ten fakt na który powoływała się strona powodowa.

W zaistniałej sytuacji należało zatem uznać, że strona powodowa nie udowodniła – wbrew ciężącemu na niej obowiązkowi – by łączna kwota składek ubezpieczenia 7.079 złotych została przekazana ubezpieczycielowi tytułem

należnej składki ubezpieczeniowej, a tym samym, by mogła domagać się obecnie zwrotu od pozwanej jakiegokolwiek części tej składki.

W kontekście składki ubezpieczeniowej wątpliwości Sądu budzi także okoliczność zaliczenia jej do całkowitej kwoty pożyczki, a zatem środków pieniężnych, które to pożyczkodawca udostępnił pożyczkobiorcy na podstawie zawartej umowy. Zdaniem Sądu, rzeczywista kwota pożyczki w realiach niniejszej sprawy wyniosła w sumie 8.072 złote, gdyż taką ilość pieniędzy rzeczywiście przeniesiono na własność pozwanej. Z istotą pożyczki sprzeczne jest bowiem „przeniesienie” na rzecz biorącego pożyczkę sum pieniężnych, których w rzeczywistości nigdy on nie otrzymuje, a które automatycznie zostają zaliczone na poczet związanych z pożyczką kosztów i opłat.

W ocenie Sądu, także postanowienia umowy nakładające na pożyczkobiorcę obowiązek uiszczenia w przypadku wypowiedzenia umowy pożyczki wynagrodzenia umownego za udzielenie pożyczki w pełnej wysokości obok odsetek kapitałowych umownych, naliczonych od całkowitej kwoty pożyczki mają charakter klauzul abuzywnych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Stosownie do pkt 5.1 załącznika nr 2 do umowy pożyczki pożyczkobiorca zobowiązany był do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy wynagrodzenia umownego w łącznej wysokości 5.918 złotych, wynikającego z rocznej stopy oprocentowania wynoszącej odpowiednio 18,34% i 18,27%. Punkt 12.1 załącznika nr 2 do umowy zakładał, że pożyczkodawca w przypadku gdy pożyczkobiorca nie zapłaci w terminie i w pełnej wysokości dwóch pełnych rat mógł naliczyć dla całej kwoty uzgodnionej pożyczki (a więc jak to wynika z zapisów w niej zawartych również wynagrodzenia umownego) maksymalną wysokość odsetek umownych na poziomie czterokrotności stopy kredytu lombardowego obowiązującej w dniu zawarcia umowy (co też w niniejszej sprawie strona powodowa uczyniła, naliczając pozwanej odsetki umowne kapitałowe w wysokości 211,98 złotych). Powyższe zapisy umowne wskazują zatem jednoznacznie, że w przypadku wypowiedzenia umowy pożyczki pożyczkodawcy przysługiwało podwójne wynagrodzenie za korzystanie przez pozwaną z kapitału. Z jednej bowiem strony pożyczkobiorca był zmuszony zapłacić pożyczkodawcy wynagrodzenie umowne, z drugiej zaś strony obciążał go obowiązek uiszczenia odsetek umownych kapitałowych naliczonych od całkowitej kwoty pożyczki w wysokości odsetek maksymalnych. Należy przy tym wskazać, że nie do końca jest jasne, z jakiego tytułu wynagrodzenie umowne należało się powodowi na podstawie umowy pożyczki z dnia 24 marca 2010 roku. W umowie jedynie wskazano, że wynagrodzenie umowne należy się za „udzielenie pożyczki”, brak jest zaś szczegółowej definicji tego pojęcia w samej umowie. Co więcej, w umowie przewidziano również „opłatę za zawarcie umowy” w wysokości 351 złotych.

Należy z całą stanowczością podkreślić, że umowa pożyczki została ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Zwyczajowo formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji, czy jasno określonego wynagrodzenia. Ustawodawca, aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współzycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zazwyczaj są konsumenci, wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych (art. 359 § 2¹ k.c.), których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek nie pozwala podmiotom uprzywilejowanym, jakim zwykle w obrocie z konsumentami są pożyczkodawcy, na wykorzystywanie przymusowego położenia słabszej strony umowy.

Zdaniem Sądu, niedopuszczalną jest zatem sytuacja, w której pożyczkobiorca w przypadku wypowiedzenia umowy pożyczki zobowiązany jest do zapłaty zarówno wynagrodzenia umownego, jak i odsetek kapitałowych maksymalnych naliczonych od kwoty wypłaconej pożyczki, stanowiących w istocie kolejne wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez pożyczkobiorcę z jego środków finansowych.

Odnosnie do kosztów windykacji w wysokości 1.678,20 złotych, którymi powódka obciążyła pozwaną, należy zauważyć, że powodowa spółka nie wykazała zasadności swego roszczenia w tym zakresie. Nie udowodniła w szczególności, by rzeczywiście podejmowała na etapie przedsądowym względem pozwanej działania windykacyjne i w

związku z tym poniosła koszty określone na kwotę nieco ponad 1.600 złotych, a to właśnie na niej – w myśl art. 6 k.c. – spoczywał ciężar dowodu wykazania tych okoliczności. Powyższe odnosi się także do żądanej przez stronę powodową kwoty 330 złotych z tytułu opłat za wydane zaświadczenia, kopie umowy, wysłane monity. W oparciu o zapisy umowy pożyczki nie sposób stwierdzić w jaki sposób opłaty te zostały naliczone.

W realiach niniejszej sprawy za niedozwolone klauzule umowne uznać należy postanowienia umowy w zakresie, w jakim obciążają pożyczkobiorcę obowiązkiem uiszczenia składki na ubezpieczenie spłaty pożyczki, obowiązkiem uiszczenia wynagrodzenia umownego oraz jednocześnie odsetek kapitałowych maksymalnych w przypadku wypowiedzenia umowy pożyczki. Powód nie wykazał zaś zasadności swego żądania w zakresie kosztów windykacji, opłat za wydane zaświadczenia, kopie umowy oraz wysłane monity.

Pozwana dokonała na rzecz powoda i jego poprzednika wpłaty łącznie kwoty 21.931 złotych. Powyższe, przy uwzględnieniu treści umowy pożyczki w zakresie w jakim umowa ta wiązała obie strony, a więc z wyłączeniem postanowień dotyczących ubezpieczenia, wynagrodzenia umownego oraz faktu nie wykazania przez powoda wskazywanych kosztów windykacji i opłat za wydane zaświadczenia, kopie umowy oraz wysłane monity, prowadzi do wniosku, że pozwana spełnił swoje świadczenie na rzecz powoda w całości, prowadząc do wygaśnięcia zobowiązania z umowy pożyczki z dnia 24 marca 2010 roku.

Z tego względu Sąd na podstawie art. 496 k.p.c. uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd rejonowy w szczytnie w dniu 12 lipca 2017 roku w sprawie I Nc 420/17 i na podstawie art. 720 k.c. oddalił powództwo.

Sąd o kosztach procesu orzekła na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 813 złotych. Na koszty te składały się: opłata od zarzutów od nakazu zapłaty w wysokości 75 złotych oraz wynagrodzenie ustanowionego dla pozwanej z urzędu pełnomocnika w wysokości 738 złotych, tj. 600 złotych oraz podatek VAT od wynagrodzenia w wysokości 138 złotych (§ 8 pkt 3, § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, Dz.U. poz. 1714 ze zm.). Powód proces przegrał, pozwana zaś reprezentowana była przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu. W tej sytuacji koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu należy kwalifikować jako składnik kosztów procesu i zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zostały one zasądzone od powoda na rzecz pozwanej.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

S.,(...)

ZARZĄDZENIE

3. (...)

4. (...)

S., (...)